



# ALICE MUNRO

*Açık Sırlar*

Çeviri: PÜREN ÖZGÖREN

can  
öykü



ALICE MUNRO  
AÇIK  
SIRLAR

Open Secrets, Alice Munro

© 1994, Alice Munro

© 2017, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Temmuz 2017, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 3 000 adet yapılmıştır.

Editör: Seçkin Selvi

Düzeltili: Ebru Aydın

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative ([www.lom.com.tr](http://www.lom.com.tr))

Kapak baskı: Azra Matbaası

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2

Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Yıldız Matbaa Mücellit

Maltepe Mah. Gümüşsuyu Cad. Dalgıç İş Merkezi No: 3 Kat: 2

Topkapı-Zeytinburnu

Sertifika No: 33837

ISBN 978-975-07-3532-5

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

[canyayinlari.com/9789750735325](http://canyayinlari.com/9789750735325)

[yayinevi@canyayinlari.com](mailto:yayinevi@canyayinlari.com)

Sertifika No: 31730

ALICE MUNRO  
AÇIK  
SIRLAR

ÖYKÜ

İngilizce aslından çeviren

Püren Özgören

♥can

Alice Munro'nun Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

*Bazı Kadınlar*, 2011

*Çocuklar Kalıyor*, 2012

*Nefret, Arkadaşlık, Flört, Aşk, Evlilik*, 2013

*Firar*, 2014

*Sevgili Hayat*, 2014

*Castle Rock Manzarası*, 2016

*Gençlik Arkadaşım*, 2016

ALICE MUNRO, 1931'de Ontario'da doğdu. Kanadalı eleştirmenlerin "Bizim Çehov'umuz" diye tanımladıkları usta hikâyecinin *Dance of the Happy Shades* (Mutlu Gölgelelerin Dansı, 1968); *Something I've Been Meaning to Tell You* (Sana Söylemek İstedğim Bir Şey, 1974); *The Beggar Maid* (Fakir Hizmetçi, 1978); *The Moons of Jupiter* (Jüpiter'in Ayları, 1982); *The Progress of Love* (Aşkın Gelişimi, 1986); *Gençlik Arkadaşım* (1990); *Açık Sırlar* (1994); *Çocuklar Kalıyor* (1998); *Nefret, Arkadaşlık, Flört, Aşk, Evlilik* (2001); *Fırar* (2004); *Castle Rock Manzarası* (2006); *Bazı Kadınlar* (2009); *Sevgili Hayat* (2012) dışında *Lives of Girls and Women* (Genç Kızların ve Kadınların Yaşamı, 1971) adlı bir romanı yayımlandı. Munro, yazarlık kariyeri boyunca, Kanada'da Governor General, Uluslararası Man Booker, Marian Engel, Trillium Edebiyat, Rea Öykü, PEN/Malamud, Giller, Libris ve O. Henry gibi birçok ödüle layık görüldü. Ayrıca 2013 Nobel Edebiyat Ödülü'nün de sahibi oldu.

PÜREN ÖZGÖREN, 1957'de Adana'da doğdu. Avusturya Lisesi'nde eğitimini tamamladıktan sonra Miami Üniversitesi'nde eğitim gördü. F. Scott Fitzgerald, Doris Lessing, D.H. Lawrence, Roald Dahl, Patricia Highsmith, Yukio Mişima, Henry Miller, Lawrence Durrell, Ernest Hemingway, Toni Morrison, Susan Sontag, Khaled Hosseini, Janet Wallyach, Roman Polanski, Truman Capote gibi yazarların eserlerini dilimize kazandırdı.





Bu kitap ölesiye sadık dostlarıma –  
Daphne ve Deirdre, Audrey, Sally, Julie,  
Mildred, Ann, Ginger ve Mary'ye



## İçindekiler

Kapılıp Gitti .....	13
Gerçek Bir Yaşam .....	65
Arnavut Bakire .....	97
Açık Sırlar .....	151
Jack Randa Oteli .....	187
İssız Bir Mahal .....	219
Uzay Gemileri İndi .....	259
Barbarlar .....	297



# KAPILIP GİTTİ

## MEKTUPLAR

Louisa Commercial Otel'in yemek salonunda, o gün yurtdışından gelen mektubu açtı. Her günkü yemeğini, et ve patatesini yemiş, bir kadeh şarap içmişti. Salonunda birkaç gezgin vardı, bir de dul olduğu için her akşam yemeğini burada yiyen dişi. Adam başta Louisa'ya ilgi göstermişse de, içki içen bir kadını ömrü hayatında görmediğini söylemişti.

“Sağlığım için,” dedi Louisa vakarla.

Beyaz masa örtüleri her hafta değiştiriliyor, bir yandan da muşamba tabak altlıklarıyla korunuyordu. Kışları yemek salonunda, mutfak beziyle silinen bu altlıkların, ocaktan gelen kömür dumanının, et sosunun, kuru patates ve soğanların kokusu olurdu – üşümüş, aç bir halde içeriye gelenlerin hiç de nahoş bulmadığı bir kokuydu. Her masada kahverengi sosla domates sosu şişelerinin ve yabanturpu kavanozunun durduğu küçük bir sosluk vardı.

Zarftaki adres “Kütüphaneci, Carstairs Halk Kütüphanesi, Ontario” idi. Tarih altı hafta öncesine aitti – 4 Ocak 1917.

*Tanımadığınız, üstelik adınızı hatırlamayan birinden haber almak sizi muhtemelen şaşırtacaktır. Umarım hâlâ aynı Kütüphane'desinizdir; aradan epeyce zaman geçti, ayrılmış olabilirsiniz.*

Beni buraya, hastaneye düşüren şey fazla ciddi değil. Etrafımda çok daha kötü durumda olanları görüyorum ve zihnimi bunlardan uzaklaştırmak için bazı şeyleri yâd ediyorum, bu arada aklıma hâlâ o Kütüphane’de olup olmadığınız takıldı. Siz benim kastettiğim kişiyse, orta boylu sayılabilecek, açık kumral saçlı kız olmalısınız. İşe, benim Ordu’ya katılmamdan birkaç ay önce başlamıştınız; dokuz ya da on yaşımdan, Kütüphane’ye abone olduğum günden beri orada çalışan Mrs. Tamblyn’in yerine. Onun zamanında kitaplar bayağı bir karman çormandı ve ondan küçücük bir yardım istemek bile canınıza susadığınız anlamına geliyordu; kadın tam bir cadalozdu. Sonra siz geldiniz ve her şey değişti; kitaplar sınıflandırılıp Edebiyat, Edebiyat-Dışı, Tarih, Gezi gibi bölümlere ayrıldı; dergileri tarih sırasına göre dizer, içerikleri tamamen bayatlayıncaya kadar bir köşede çürümeye terk etmez, gelir gelmez tezgâha sıralardınız. Minnet duyar ama bunu nasıl dile getireceğimi bilemezdim. Aynı zamanda sizi oraya neyin getirdiğini merak ederdim, eğitilmiş bir insandınız.

Adım Jack Agnew, üyelik kartım Kütüphane’deki çekmece-de. Son aldığım kitap çok iyiydi – H.G. Wells, Mankind in the Making [İnsanoğlu Yapım Aşamasında]. Eğitimimi lise ikinci sınıfa kadar sürdürdüm, sonra çoğunun yaptığı gibi Doud’ların fabrikasında çalışmaya başladım. On sekizime basar basmaz gidip askere yazılmadım, dolayısıyla beni cesur, gözüpek bir erkek saymayabilirsiniz. Oldum olası kafasının dikine giden biri oldum. Carstairs’deki, daha doğrusu herhangi bir yerdeki tek akrabam babam Patrick Agnew. O da Doud ailesi için çalışıyor, ama fabrikada değil, evlerinde bahçıvan olarak. O yalnızlığına benden bile daha düşkün biridir ve bulduğu her fırsatta taşraya, balık tutmaya gider. Arada bir ona yazıyorum, gelgelelim mektuplarımı okuduğundan kuşkuluyum.

Louisa akşam yemeğinden sonra ikinci kattaki Hanımlar Salonu’na gitti ve yazı masasına oturup yanıtını yazdı.

Aslında özel bir şey değil, yalnızca normal bir düzenleme olsa da, Kütüphane’de yaptıklarımı takdir etmenize çok sevindim.

Memleketten haber almak istediğinizden eminim, ama dışarıklı biri olarak, bu işe pek uygun sayılmam. Kütüphane’de ve otelde insanlarla sohbet ediyorum. Oteldeki gezginler daha çok işten güçten söz ediyorlar (mal bulunabildiğinde piyasa canlanıyor), biraz hastalıklardan, bol bol da savaştan. Dedikodu kaynaklı dedikodulardan ve yorumlardan geçilmiyor, bunlarsa ya tepenizi attırır ya da sizi kahkahalarla güldürür, kesin. Onları yazma zahmetine girmeyeceğim; çünkü eminim orada bu mektubu okuyacak ve lime lime edecek bir Sansürcü mutlaka vardır.

Buraya nasıl geldiğimi soruyorsunuz. Arkasında ilginç bir öykü yok. Ebeveynlerimin her ikisini de kaybettim. Babam Toronto’da, Eaton’ın mobilya bölümünde çalışırdı, onun vefatından sonra annem aynı mağazada, Manifatura’da çalıştı. Ben de bir süre kitap bölümünde çalıştım. Sizin için Doud neyse, bizim için de Eaton oydu denebilir. Jarvis Üniversitesi’nden mezun oldum. Sıla özlemi beni uzunca bir süre hastanelik etti fakat şimdi gayet iyiyim.

Okuyacak çok bol vaktim oldu, en sevdiğim yazarlarsa iç karartıcı olmakla suçlanan ama benim son derece gerçekçi bulduğum Thomas Hardy ile Willa Cather. Tam da bu kasabaya geldiğim sıralarda Kütüphaneci’nin öldüğünü duydum ve belki de bana en uygun iş budur, diye düşündüm.

Mektubunuzun elime bugün geçmesi büyük şans, çünkü bugün buradan taburcu ediliyorum; mektubunuz gideceğim yere ulaştırılır mıydı, bilemiyorum. Mektubumu fazlasıyla çocuksu, aptalca bulmamanıza sevindim.

Babamla ya da herhangi birisiyle karşılaşırsanız, yazıştırmızdan söz etmenize gerek yok. Bu kimseyi ilgilendirmez, ayrıca pek çok kişinin Kütüphaneci’ye yazdığım için bana güleceğini biliyorum, tıpkı sırf Kütüphane’ye gittiğim için güldükleri gibi; onlara bu zevki niye tattırırım ki?

Buradan çıktığıma çok memnunum. Etrafımda gördüğüm,

bir daha hiç yürüyemeyecek ya da göremeyecek, dolayısıyla kendini dünyaya kapatacak olanlara göre çok şanslıyım.

Carstairs'deyken nerede oturduğumu sormuşsun. Eh, öyle övünülecek bir yer değildi. Vinegar Tepesi'ni biliyorsan, oradan Flowers Yolu'na sapınca, sağdaki son ev; bir zamanlar sarıya boyalı olan. Babam patates yetiştiriyor ya da yetiştirdi. Onları el arabamla şehirde satar, sattığım her partiye karşılık beş sent harçlık kazanırdım.

En sevdiğin yazarlardan bahsetmişsin. Bir ara Zane Grey'e düşkündüm, ama zamanla romanlardan uzaklaşıp Tarih ya da Gezi kitaplarına yöneldim. Bazen boyumu aşan kitaplar okuduğumun farkındayım, ama onlardan bir şeyler öğreniyorum. Bu yazarlardan biri daha önce sözünü ettiğim H.G. Wells, bir diğeri de din üzerine yazan Robert Ingersoll. Bana düşünecek bir sürü malzeme verdiler. Çok dindar biriysen, umarım seni gücendirmemişimdir.

Bir gün Kütüphaneye gittiğimde, cumartesi akşamüstüydü ve sen kapıyı yeni açmıştın, hava karanlık ve yağmurlu olduğundan, ışıkları yakıyordun. Şapkasız, şemsiyesiz yağmura yakalanmıştın, saçların sırılsıklamdı. Tokaları çıkardın, saçlarını saldın. Saçların hâlâ uzun mu, yoksa kestirdin mi diye sorsam, çok mu özel bir şey sormuş olurum? Gidip kaloriferin önünde durdun ve saçlarını radyatöre doğru silkeledin, su damlaları kızartma tavasındaki yağ gibi cızırdadı. Ben oturmuş London Illustrated News'ta Savaş haberlerini okuyordum. Birbirimize gülümsedik. (Az önce yazdıklarım, saçların yağlıydı demek istemedim!)

Gerçi sık sık niyetlensem de, saçlarımı kestirmedim. Beni engelleyen şey gösteriş merakı mı yoksa tembellik mi bilmem.

Çok dindar biri değilim.

Yürüyerek Vinegar Tepesi'ne çıktım ve evini buldum. Patatesler gayet sağlıklı görünüyor. Bir Alman kurdu bana havladı, sizin mi?

Havalar oldukça ısındı. İrmak taşı, tahminimce her Bahar yinelenen bir durum. Su otelin bodrumunu bastı ve içki stokumu-



zu bir şekilde mahvetti, bunun üzerine bize bedava bira ya da zencefilli gazoz verildi. Ama sadece burada yaşayanlara ya da konaklayanlara, tabii. Yapılan şakaları tahmin edebilirsiniz.

Sana göndermemi istediğin bir şey var mı?

Belli bir şeye ihtiyacım yok. Carstairs'deki hanımların bizler için yolladığı tütün falan gibi ufak tefek şeyler işimi görüyor. Bahsettiğin yazarların bazı kitaplarını okumak isterim, ama burada buna fırsat bulabileceğimi sanmıyorum.

Geçen gün bir adam kalp krizinden öldü. Büyük haber oldu. Kalp krizinden ölen adamı sen de duydu mu? Burada gece gündüz konuşulan tek şey, oydu. Taş kalplilik gibi gelebilir, ama millet gülüp duruyordu, bize gerçekten tuhaf geliyordu çünkü. Ortalığın kızıştığı bir dönem de değildi, dolayısıyla korkudan öldü de diyemeyiz. (İşin aslı, tam o sırada bir mektup yazmaktaymış, eh, ben de dikkatli olayım bari.) Ondan önce ve sonra vurularak ya da havaya uçarak ölen pek çok kişi oldu, ama kalp krizinden öldüğü için, tek ünlenen o. Herkes bunun için bunca yol kat etmesine, Ordu'nun da bunca masrafa girmesine ne gerek vardı ki, diyor.

Öyle kurak bir yaz oldu ki, arazöz tozu bastırmak için her gün sokakları suladı. Çocuklar hopluya zıplaya onu takip ettiler. Ayrıca kasabaya bir yenilik geldi – bir el arabası küçük çanını çalarak dolaşır dondurma satıyor, çocukların yakın ilgi gösterdiği bir başka şey de bu. Dondurma arabasını, fabrikada iş kazası geçiren bir adam itiyor – adını anımsayamıyorum, ama kimi kastedtiğimi anlamışsındır. Hani şu, kolunun dirsekten aşağısını kaybeden adam. Otelin üçüncü katında bulunan odam fırından farksızdı, sık sık gece yarısından sonrasına kadar etrafta gezinip durdum. Pek çok kişi aynısını yaptı, hatta bazen pijamalarıyla. Rüya da gibiydik. Az da olsa ırmakta hâlâ su var, sandalla açılmaya yetiyor, Metodist Kilise'nin papazı da ağustosta bir pazar günü aynen bunu yapmış. Kamu hizmeti adına yağmur duasına çıkmış. Ne yazık ki sandalda küçük bir delik varmış, içeriye su dolup

ayakkabılarını ıslatmış, sonunda kayık batmış, adam da beline bile gelmeyen suyun içinde öylece dikilip kalmış. Bir kaza mıydı yoksa fesat bir şaka mı? Kasaba halkı, duaları kabul olundu, ama ters yönden, diyor.

Yürüyüşlerimde sıkça Doud'ların evinin önünden geçiyorum. Baban çimenliklere, çalı çitlere çok iyi bakıyor, harika görünüyorlar. O evi çok beğenirim, öyle özgün ve havadar ki. Ama orası bile serin değil anlaşılabilir, çünkü gecenin bir vakti kulağıma annemle kız bebeğinin sesleri geldi, belli ki onlar da dışarıda, çimenlikteydi.

Gerçi sana hiçbir ihtiyacımın olmadığını söyledim ama, istediğim bir şey var. Senin bir fotoğrafın. Umarım bu isteğimle had-dimi aştığımı düşünmezsin. Belki nişanlısındır ya da buralarda, tıpkı benim gibi mektuplaştığın bir sevgilin vardır. Sen sıra dışı bir kadınsın, bir Subay talibin olduğunu öğrensem hiç şaşırım. Ama artık ağızından çıktığına göre, geri alamam; böyle bir istek yüzünden hakkımda ne düşüneceğini de sana bırakıyorum.

Louisa yirmi beş yaşındaydı ve daha önce bir kez âşık olmuştu; sanatoryumda tanıdığı bir doktora. Sonunda aşkına karşılık verilmiş, bu da doktoru işinden etmişti. Louisa'nın kafasında acıtıcı bir kuşku dolanıp dururdu: Adama sanatoryumu terk etmesi mi söylenmişti, yoksa bu karmaşadan bezip kendisi mi ayrılmıştı? Doktor evliydi, çocukları vardı. Mektuplar o zaman da önemli bir rol oynamıştı. O gittikten sonra da birbirlerine yazmayı sürdürdüler. Louisa taburcu edildikten sonraysa bir ya da iki kez. Sonra kız ondan artık yazmamasını istedi, o da yazmadı. Ama mektupların yokluğu onu Toronto'dan uzaklaştırdı ve gezgin satıcılık yapmasına neden oldu. Böylece haftada yalnızca bir kez hayal kırıklığı yaşıyordu; cuma ya da cumartesi akşamları şehre döndüğünde. Louisa'nın son mektubu kararlılık ve metanet doluydu; ancak ülkenin dört bir yanında, teşhir sandıklarını küçük otellerin

merdivenlerinden bir aşağı bir yukarı sürüklerken, Paris modasından söz eder, numune şapkalarının ne kadar büyüleyici olduğunu söylerken, akşamları tek başına bir kadeh şarabını yudumlarken, kendini trajik bir aşkın kadın kahramanı olarak görme duygusu ona eşlik etti. Öte yandan, bundan herhangi birine bahsetseydi, bu fikre önce kendisi gülerdi. Aşkın hep bir hokus pokus, bir aldatmaca olduğunu söylerdi; buna inanıyordu da. Ama yeni bir aşk olasılığı karşısında yine de saygılı bir suskunluk, sinir uçlarında bir karıncalanma hissediyordu; duyusal bir reve-rans, pervasız bir secde.

Bir fotoğraf çekti. Nasıl bir şey istediğini biliyordu. Ona kalsa yalın, beyaz bir gömlek giyerdi; şu köylü kızların giydiği, yakasındaki bağcıkların açık durduğu bluzlardan. Bu tarife uyan bir gömleği yoktu, işin aslı onları bir tek resimlerde görmüştü. Ayrıca saçlarını açık bırakmak isterdi. Ya da toplaması gerekse bile, çok gevşek bir topuz halinde toplayıp ince şeritlerle çevirmek.

Onun yerine, erkek gömleğine benzeyen, mavi ipek bluzunu giydi, saçlarını her zamanki gibi bağladı. Ona kalırsa fotoğrafta fazlasıyla soluk tenli, çökük gözlü görünüyordu. Yüzündeki anlam amaçladığından daha hâşin, çok daha men ediciydi. Yine de yolladı.

*Nişanlı değilim, sevgilim de yok. Bir kere âşık oldum, fakat bitirmek zorunda kaldım. O sırada epeyce üzüldüm, ama acıya dayanmak zorunda olduğumu biliyordum, şimdiyse en doğru kararın bu olduğuna inanıyorum.*

Oğlanı anımsayabilmek için epey beyin patlattı, elbette. Onun dediği gibi saçlarını açıp savurduğunu ya da damlalar radyatöre düşerken dönüp bir delikanlıya gülümsediğini hiç hatırlamıyordu. Tabii oğlan hepsini hayal etmiş de olabilirdi, muhtemelen etmişti de.



Bu kitaptaki 12 öykü, 1850'lerden başlayıp iki dünya savaşının içinden geçerek günümüze geliyor; Kanada'dan Brisbane'e, Balkanlar'a ve Somme'a uzanıyor. Bu büyüleyici öyküler kısıtlanmayı, frenlenmeyi reddeden sıra dışı kadınların sırlarını ortaya koyuyor.

Ünlü İngiliz kültür tarihçisi ve biyografi yazarı Lucy Hughes-Hallett, bu kitap hakkında *The Sunday Times*'a yazdığı yazıda şöyle diyor:

“Alice Munro'nun duru anlatım biçemi ve insan yüreğine akılcı yaklaşımıyla mucizevi bir nitelik kazanan öyküleri, kısa öyküde sadece tek bir olayın aktarılabilceğini öngören geleneğe meydan okuyor. Onun öyküleri kuşaklar ve kıtalar arasında dolaşan birden çok yaşamı içeriyor. Munro'nun çizdiği yaşamlar sıkıcı değil. Romantizmden uzak bir biçimde ayakları yere basıyor. Bu öykülerde yemek pişirmekten hayal kırıklığı yaratan sekse ve en kusursuz ilişkilerde bile görülen önemsiz yüz karalarına, cinayetten kırık kalplere ve pervasız tutkulara kadar büyük bir çeşitlilik yer alıyor.”

